

מבקר המדינה

דו"ח
שנתי

26

מבקר המדינה

דו"ח שנת 26

לשנת 1975 ולחשבונות
שנת הכספים 1974

בעיות קשות בענייני חוץ ובטחון, ביחסי חברה ועבודה, ובמיוחד גם בתחום הכלכלה, עמדו בפני הממשלה בשנה הנסקרת בדו"ח זה. לא באלה עוסקת הביקורת, לפחות לא במישרין. היא מתייחסת בעיקרה לפעולות הביצוע של משרדי הממשלה בתחום המינהלי והפיננסי. בוודאי נעשה תפקיד הממונים על ביצוע זה קשה יותר על ידי קיומן של הבעיות, ואילו הצלחה בתחומים אלה היה בה כדי לתרום לפתרונן.

נעשו מספר צעדים בכיוון הנכון, אולם עדיין לא ניתן לציין מידת התקדמות, שתענה על הדרוש. המינהל הממשלתי — אשר אנשים רבים משקיעים בו במסירות רבה את מיטב כוחם — עוד לא השלים מספר משימות יסוד, כגון פישוט הליכים וריכוז פונקציות, ושיתוף פעולה בין יחידות ללא תקלות מיותרות; הפיכת חובת החסכון ויעילות השירות לעניין מרכזי בתפיסת עובדי הציבור את תפקידם ומעמדם; וקיום סדרי ביקורת פנימית בכל מקום ברמה ובהיקף ההולמים את הדרוש.

אשר למינהל הפיננסי, מסתמנת אמנם מגמה להנהגת רפורמות, אולם עוד אנו עומדים מול פרובלימות מרכזיות, עליהן הוצבע במקום זה בעבר. המשטר התקציבי עודנו בלתי שלם, ואף היה צורך בהסדרים מיוחדים במינם, בכדי לחזק את המשמעת בקיומו. השיפורים בהטלת המסים ובגבייתם באים באיטיות. המשק הכספי של הרשויות המקומיות לא הועמד על בסיס יציב. דיווח חיוני, בדבר זרימת כספים, ביצוע תקציב הבטחון, מצב חובות, יתרות מטבע חוץ ועוד, אינו ערוך די צורכי השימוש בו. המטבע הישראלי, שתפקידו הוא להיות קנה מידה חד משמעי בשירות הפעילות הכלכלית בארץ, מופעל יותר ויותר באופן אמביוולנטי, חלקו לפי ערכו הנקוב וחלקו בצמידות למדדים שונים. בתחום ההתחייבויות לתקופות ארוכות יותר מוטל על אוצר המדינה העול העצום לשאת, כביכול במקום האוכלוסיה והמפעלים, בחלק גדול של תוצאות המצב החריג הזה — הסדר אשר משמעותו בשנים יבואו קשה לשער. עוד מצביעה הביקורת במישור המינהלי על תוצאותיה, ואף מקצת מגורמיה, של אינפלציה, אשר בהשלכותיה המסועפות על המחירים והצריכה, על הפניית המשאבים הלאומיים, על מוסר העבודה, ועל מאזן התשלומים, מאיימת על קיומנו כחברה בעלת חופש לבחור את דרכה ויכולת להגן על עצמה.

אין כישראל מדינה קטנה, שהמלחמות הטילו עליה את צילן בכל שנות קיומה עד עתה. במצב מיוחד זה אכן אף ענייני כספים וניהול, אשר לגבי מדינות אחרות תלוי בהם רק ההבדל בין לחיות טוב פחות או טוב יותר, הופכים עבורנו לבעיות של עצם הקיום. הסכנות אף אינן מתמעטות, אלא הולכות ונערמות. ניתן לגבור עליהן רק בפעולות תיקון מבוצעות בתנופה רחבה, בתוקף ובעקביות, תוך הפעלת מלוא הסמכות, אשר משטר של בני חורין יכול להקנות.

יצחק נבנצל

יצחק נבנצל

מבקר המדינה

י"ד באדר א' תשל"ו

15 בפברואר 1976

תוכן העניינים

פעולות מבקר המדינה ומשרדו בתקופת הדין וחשבון 3

ממצאי הביקורת

פרק ראשון - האוצר

משרד האוצר

תקציב המדינה לשנת הכספים 1974 וביצועו

11	התפתחויות עיקריות
11	חוק התקציב וההרשאה הכוללת להוצאה
16	ההוצאה למעשה
29	ההכנסה
34	סיכום ביצוע התקציב
35	ממצאים בדבר ביצוע פרטי התקציב
38	הוצאה ללא כיסוי תקציבי בעת ביצועה

גיוס כספים בשוק ההון והבטחת ההצמדה

40	הנפקת אגרות חוב בשנת הכספים 1974
57	הסדרי ביטוח הצמדה
77	הלוואות אפותיקאיות מוכוונות
90	הלוואות אפותיקאיות בלתי מוכוונות

דו"ח על מאזן המדינה ליום 31.3.1975

זכויות והתחייבויות שוטפות

95	זכויות שוטפות
109	התחייבויות שוטפות

זכויות המדינה הנובעות מביצוע תקציבים

117	הלוואות
134	השקעות שטרם נקבעו כהלוואות או כהשקעות במניות
143	השקעה במניות
153	השקעות הממשלה בנכסים בתהליך התהוות

חובות המדינה הנובעים מביצוע תקציבים

155	מלוות פנים
155	מלוות חוץ
169	התחייבויות הנובעות מביצוע תקציב השיכון
172	ערבויות המדינה
173	השתתפות האוצר בתכניות הפיתוח של קופת חולים

189	נציגויות כלכליות בארצות הברית
197	הביקורת הפנימית במשרדי הממשלה
215	

אגף החשב הכללי

- 222 תשלומי משכורת לעובדי מדינה .
228 מינהל המשק והאפסנאות במשרדי הממשלה .

אגף מטבע חוץ

- 241 תפקידים, סמכויות ודרכי פעולה .

מינהל הכנסות המדינה

- 251 פעולות מודיעין והרחבת רשת הנישומים במס הכנסה .
262 פקיד שומה לגבייה מיוחדת (פשל"מ) .
270 פעולות יחידת מס עזבון .
275 קרן לכיסוי מסים .
281 יחידת התפישות .
285 גביית היטל מלאי על דלק .
288 ממצאי מעקב .

מינהל הדלק

- 296 גז למשקי בית – הפיקוח הממשלתי .

נציבות שירות המדינה

- 310 הקפאה וצמצום של משרות בשירות המדינה .
318 אישור נסיעות עובדי מדינה להשתלמות בחוץ לארץ .

פרק שני – משרדי הממשלה

משרד ראש הממשלה

- 325 הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה .
331 לשכת העתונות הממשלתית .
335 הוועדה לאנרגיה אטומית – המרכז למחקר גרעיני – נגב .

משרד הבריאות

- 341 תכנון, האשפוז והרחבת מערך בתי החולים .
348 מכונים רפואיים, מעבדות וחדרי ניתוח בבתי חולים .
354 תנאי עבודה של רופאים בשירות המדינה .
358 ציוד רפואי ותרופות .
361 ניהול קופות וטיפול בכספים בבתי חולים ממשלתיים .
364 ממצאי מעקב .

משרד הדתות

- 368 המחלקה למועצות דתיות .

משרד החוץ

- 378 נציגויות ישראל בניו-יורק ובוושינגטון .
386 ממצאי מעקב .

משרד החינוך והתרבות

390	רכישת מחשב והפעלתו
408	בתי ספר מוכרים שאינם רשמיים
413	תמיכות במוסדות ובמפעלים לתרבות ולאמנות
424	הסעת תלמידים במועצות אזוריות
430	הקצבות לפעולות חינוך משלים
433	גזברויות מחוז
436	רכישת טובין ושירותים
439	ממצאי מעקב

משרד החקלאות

443	מועצות ייצור ושיווק – פעולות עסקיות, כספים וחשבונות
444	המועצה לענף החלב בישראל
449	המועצה לייצור ולשיווק של טבק גולמי
451	המועצה לייצור ולשיווק של זיתים
454	המועצה לייצור ולשיווק של אגוזי אדמה
455	המועצה לייצור ושיווק של בקר וצאן לבשר
457	המועצה לייצור ולשיווק של דבש
465	החלת תוצרת חקלאית
470	מכירת פרחים שנועדו ליצוא, בשוק המקומי
472	המינהל לפיתוח מרחב שלמה – פיתוח אופירה

משק המים

483	פעולות להמתקת מים
490	פרויקט הביוב הארצי

מינהל מקרקעי ישראל

500	החכרת קרקעות חקלאיות
505	עסקאות הקצאה של קרקע עירונית
512	פיתוח מקרקעין באמצעות חברות
515	קביעת דמי הסכמה וגבייתם
517	תשלום מס השבחה לרשויות מקומיות
519	ניהול נכסים עירוניים

משרד המסחר והתעשייה

521	פעולות מינהל הסחר הממשלתי
522	מערכת המידע והבקרה
524	טחנות קמח
529	אחסון בשר קפוא
532	דמי שהייה
535	תובלה יבשתית
536	רכישת חיטה מקומית – יבול 1974
536	רכישת סוכר מקומי
538	הסדרים בענף היהלומים

545	קרן למימון הון חוזר לתעשייה ליצור לשוק המקומי
548	המערך המוסדי לעידוד היצוא התעשייתי
553	תקציב המרכז הישראלי לעיצוב המוצר
557	הקמת מפעל לייצור סיבים סינתטיים
561	ממצאי מעקב

משרד המשטרה

משטרת ישראל

564	המשמר האזרחי
577	הטיפול בעבריינים קטינים
582	מדור אספקה במחלקת האפסנאות
585	ממצאי מעקב

שירות בתי הסוהר

590	בית הסוהר תל-מונד
-----	-----------------------------

משרד המשפטים

597	סדרי מינהל בפרקליטויות מחוז
603	רישוי חוקרים פרטיים ושירותי שמירה
608	מכירת נכסים מעוקלים
610	בתי משפט שלום - תעבורה
616	ממצאי מעקב

משרד הסעד

619	רשות חסות הנוער
631	שירותי סעד לזקנים
638	פיקוח על לשכות הסעד והדרכתן
646	תקציב, כספים ומשק

משרד העבודה

656	הסמכת הנדסאים וטכנאים
662	אגף המדידות
669	מצב התעסוקה ופעולות למניעת אבטלה
677	ממצאי מעקב

אגף עבודות ציבוריות

678	הפקעת קרקעות לצרכי סלילת כבישים
681	ממצאי מעקב

משרד הפנים

683	התארגנות מערך פס"ח לשעת חרום
688	רישוי כלי יריה
691	חברת פיתוח מקומית
692	ממצאי מעקב

המשרד לקליטת העלייה

696	קרון משאבים ליצירת תעסוקה לאקדמאים ובעלי מקצוע
698	תמיכה כספית בפעולות לקליטה חברתית
703	ממצאי מעקב

משרד השיכון

705	האטת הבנייה
710	רכישת דירות חדשות מחברות ומקבלנים
715	רכישת דירות מיד שנייה
719	פינויים לצורך בנייה
721	הקמת דירות רווחה בשיטה מתועשת
724	ממצאי מעקב

משרד התחבורה

726	תמיכות בתחבורה הציבורית באוטובוסים
741	סיירת הבטיחות וסיירת החניה
747	פיקוח על מוסכים
752	יבוא משאיות בשעת חירום
755	גמל התעופה בן-גוריון – תקבולים עבור שירותים
759	אגף הספנות והנמלים – ענייני משמעת
765	ממצאי מעקב

משרד התיירות

768	תמריצים לבתי מלון בגין לינות תיירים
773	כנסים בין-לאומיים
777	פעולות באמריקה הצפונית
786	ממצאי מעקב

רכבת ישראל

788	הובלת משאות
793	ממצאי מעקב

משרד התקשורת

796	משק הרכב
807	רכישה של כבילי טלפון
810	טיפול בבקשות להתקנת טלפונים בערי שדה
815	אבטחת מתקנים
819	ממצאי מעקב

פרק שלישי - מערכת הבטחון

משרד הבטחון

827	תקציב הבטחון לשנת הכספים 1974 וביצועו
832	הביקורת הפנימית במערכת הבטחון
844	משלחת משרד הבטחון בניו-יורק
854	התקשרויות עם צרכנים
862	עסקאות עם חברה מסחרית בחוץ-לארץ
863	מסירת עבודות עפר בסיני לחברה
869	נוקים לרכב מגויס
875	תגמולים לנכים בלתי משוקמים
880	ההוצאה לאור - ניהול כספים וחשבונות
883	ניהול ענייני עובדים
890	שירותי תחבורה

צבא הגנה לישראל

896	פעולות להרחבת סדר הכוחות בזרוע היבשה
897	עבודות ביצורים בסיני
903	החזרה לכשירות של רכב קרבי ותובלתי
912	יחידות מחסני חירום
915	ניפוק דלק וצריכתו
920	הספקת ציוד
925	תחזוקת ציוד ייעודי בחיל הים
930	בסיסי ציוד קשר
933	בטיחות באימונים
935	סדרי בטחון שדה ופיקוח על בטחון קשר
936	מוצבים של יחידה אחת
936	להק כוח אדם בחיל האוויר
939	העסקת חיילות בשירות חובה
942	החזרת פטורי שירות לצה"ל
945	תחנת גלי צה"ל
948	מינהל התשלומים - הסדרים לתשלום שכר בשירות קבע
951	ממצאי מעקב

הממשל הצבאי בשטחים המוחזקים

איזור יהודה ושומרון

956	שירותי בריאות
965	פעולות קצין מטה לענייני עבודה

התעשייה הצבאית

968	דין וחשבון כספי לשנת הכספים 1974
976	אגף ייצור
986	ממצאי מעקב

האגודה למען החייל

987	מינהל כספי
991	ממצאי מעקב

שירות בטחון כללי

992	המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים
-----	----------------------------------

פרק רביעי - מוסדות המדינה

בנק ישראל

995	דינים וחשבונות כספיים
1006	הוצאות מינהליות של הבנק
1008	ממצאי מעקב

המוסד לביטוח לאומי

1010	ענף זקנה ושאיירים
1023	ענף נפגעי עבודה
1037	רציפות הביטוח
1041	מס מקביל
1047	התפתחות המוסד
1050	דינים וחשבונות כספיים
1060	ממצאי מעקב

רשות הנמלים

1064	הוצאות הון - פחת וריבית תחשיבית
1074	הצטיידות הנמלים בעגורנים ניידים
1078	שכר עבודה

רשות השידור

1085	תקציב ההוצאה לשנת הכספים 1974 וביצועו
1094	שידורי פרסומת
1097	הקמת בית השידור

פרק חמישי - הרשויות המקומיות

1107	ביקורת המדינה ברשויות המקומיות
1107	ממצאים בעלי משמעות עקרונית בדו"חות על הרשויות המקומיות
1112	ביקורת פנימית בעיריות
1113	פעולות הרשויות המקומיות בענייני שיכון
1122	הכנסות עצמיות של רשויות מקומיות
1139	ממצאי מעקב

פרק ששי – איגודים

- 1147 ביקורת המדינה באיגודים
- 1147 ממצאים בעלי משמעות עקרונית בדו"חות על איגודים
- 1152 תכנית הפיתוח של מפעלים שייצורם מתבסס על תזקי נפט
- 1159 ארגון מפעלי הפיתוח במסגרת חברת גג

*

- הצעות הוועדה לענייני ביקורת המדינה לדו"ח השנתי 25 של מבקר
- 1171 המדינה כפי שאושרו על ידי הכנסת

*

- ביצוע הצעותיה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה לדו"חות השנתיים
- 1186 של מבקר המדינה כפי שאושרו על ידי הכנסת

*

- 1187 חוק מבקר המדינה תשי"ח 1958 (נוסח משולב)

פעולות מבקר המדינה ומשרדו בתקופת הדין וחשבון

דין וחשבון זה מסכם את פעולות מבקר המדינה ומשרדו בשנת 1975, ואת ביקורת החשבונות של משרדי הממשלה ומוסדות המדינה ומפעליה לשנת הכספים 1974. מבקר המדינה המציא דו"ח שנתי זה ביום י"ד באדר א' תשל"ו (15 בפברואר 1976) לשר האוצר לעיונו ולהערותיו, והוא יונח על שולחן הכנסת בתום התקופה של עשרה שבועות. האמורה בסעיף 16 לחוק מבקר המדינה.

ביקורת המדינה בכנסת ובוועדותיה

1. הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת, המקיימת ישיבותיה בהשתתפות מבקר המדינה, קיימה דיונים ב־20 נושאים מהדו"ח השנתי 25 של מבקר המדינה בכנס הקיץ של הכנסת ולאחר מכן בכנס החורף שלה. בכנס הקיץ דנה הוועדה ב־16 נושאים מדו"ח שנתי זה. הדיונים התקיימו בתקופת מאי–יולי 1975. הוועדה הניחה את סיכומיה והציע תיה על שולחן הכנסת ביום 28 ביולי אותה שנה. בכנס החורף של הכנסת דנה הוועדה בארבעה נושאים נוספים מן הדו"ח השנתי בתקופה אוקטובר–דצמבר 1975 והיא הניחה את סיכומיה והצעותיה על שולחן הכנסת ביום 22 בדצמבר 1975. הכנסת דנה בסיכומיה והצעותיה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה ב־13 בינואר 1976 וב־2 במארס 1976 ובתום הדיונים אישרה אותם.

2. יושב ראש הוועדה לענייני ביקורת המדינה פנה ב־22 באפריל 1975 למבקר המדינה, בבקשה שידווח לוועדה ולציבור על סדרי הפיקוח הפנימי במשרד הבטחון. בסוף אפריל אותה שנה ובתחילת מאי קיימה הוועדה דיון בפעולות הביקורת הפנימית במערכת הבטחון. באחת הישיבות הופיע שר הבטחון בפני הוועדה*.

3. במסגרת דיוניה קיימה הוועדה לענייני ביקורת המדינה דיונים גם בדו"חות ביקורת של מבקר המדינה על שמונה איגודים. כן דנה הוועדה — בכנס החורף של הכנסת — בדו"ח שר האוצר על ביצוע הצעות ועדת הכספים של הכנסת לדו"ח השנתי 23 של מבקר המדינה, שאושרו בכנסת ב־23.7.1973. הוועדה גם דנה בפעולותיו של אגף הפיקוח הכללי שבאוצר, בתחום תיקון הליקויים, שהעלתה הביקורת וייעול עבודת משרדי הממשלה.

משרד מבקר המדינה

1. משרד מבקר המדינה מבצע את תפקידי הביקורת על ידי ארבע יחידות עיקריות, שכל אחת מהן מופקדת על הביקורת בתחום מסוים של המינהל הציבורי: (א) משרדי הממשלה ומוסדות המדינה; (ב) מערכת הבטחון; (ג) הרשויות המקומיות; (ד) האיגודים. המשרד הראשי הוא בירושלים, ובו המינהל ויחידות המטה: הייעוץ המשפטי, עריכת כתבי המשרד, ייעוץ לעניינים כלכליים וטכניים ויחידות התכנון וההדרכה. המשרד מקיים קשר של קבע עם יועצים לבריאות הציבור, לענייני חינוך וסעד, ועם יועצים במקצועות אחרים לפי הצורך. באפריל 1975 מינה מבקר המדינה את האלוף (מיל.) י. גבע ליועץ למבקר המדינה בענייני מערכת הבטחון.

* ממצאים בדבר הביקורת הפנימית במערכת הבטחון מובאים בדו"ח זה בפרק על משרד הבטחון.

הביקורת על משרדי הממשלה מתנהלת ברובה בירושלים; הביקורת על מערכת הבטחון ועל רוב הרשויות המקומיות מתנהלת בתל אביב; הביקורת על מפעלי התחבורה ועל הרשויות המקומיות שבצפון הארץ מתנהלת בחיפה; ביקורת האיגודים מתנהלת בשלוש הערים; הביקורת על איגודי ערים ועל אותן המועצות הדתיות, שעליהן מופעלת ביקורת המדינה נעשית במסגרת הביקורת על הרשויות המקומיות; הביקורת על המוסדות להשכלה גבוהה מתנהלת בירושלים.

המשרד מקיים פעולות הדרכה לעובדיו ומעודד את השתלמותם המקצועית. בשנה הנסקרת למדו 15 מעובדי המשרד במוסדות להשכלה גבוהה בארץ, שניים מהם קיבלו מלגות למוד על שם ד"ר ז. מוזס ז"ל, מבקר המדינה הראשון.

2. לפי סעיף 24 לחוק מבקר המדינה נקבע תקציב המשרד על ידי ועדת הכספים של הכנסת על פי הצעת מבקר המדינה; הוא מתפרסם יחד עם תקציב המדינה. תקציב המשרד לשנת 1975 הוא 31,350,000 ל"י. מספר עובדי המשרד בסוף 1975 היה 548.

בהתאם לסעיף 25 לחוק מבקר המדינה מגיש מבקר המדינה, אחר תום שנת הכספים, את הדו"ח הכספי לאישור הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת. לפי הדו"ח הכספי לשנת הכספים 1974, שהוועדה אישרה ב-3.12.1975, הסתכמה ההוצאה למעשה ב-22,447,347 ל"י.

פעולות הביקורת

לפי סעיף 15(א) לחוק מבקר המדינה מפורטים בדו"ח שנתי זה כל הגופים, שבוקרו בתקופת הדו"ח ויחידותיהם העיקריות. גם בשנה הנסקרת כללה הביקורת בדיקות מעקב אחר תיקון ליקויים, שנמסר עליהם בדו"חות שנתיים קודמים, וממצאי המעקב מופיעים בדו"ח שנתי זה.

באפריל 1975 הגיש שר האוצר לוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת דין וחשבון על ביצוע המלצות הוועדה לענייני ביקורת המדינה לדו"ח השנתי 24 של מבקר המדינה, וביולי אותה שנה הוציא אגף הפיקוח הכללי של האוצר חוברת, המפרטת את ממצאי הביקורת שבדו"ח שנתי 24 ואת הצעדים, שעשו משרדי הממשלה לתיקון הליקויים.

בשנה הנסקרת נערכו פעולות ביקורת ב-151 מבין 202 הרשויות המקומיות שבמדינה. כן נערכה ביקורת ב-4 חברות, שרשויות מקומיות משתתפות בהנהלתן וב-8 איגודי ערים. ביקורת כוללת, שהקיפה חלק ניכר מפעולותיה של הרשות המקומית, נערכה ב-50 רשויות מקומיות; 17 עיריות, 27 מועצות מקומיות ו-6 מועצות אזוריות. בדיקות קופה ומינהל כספים נערכו ב-101 רשויות מקומיות, נוסף על אלה שבהן נערכה ביקורת כוללת. בדיקות מיוחדות, שהקיפו תחומים מוגדרים במספר רשויות מקומיות, נערכו בשנת 1975 בנושאים: פעולות שיכון של רשויות מקומיות ב-11 עיריות ובשתי מועצות מקומיות; הכנסות עצמיות של הרשויות המקומיות ב-22 עיריות; פיקוח על לשכות סעד מקומיות והדרכתן ב-7 עיריות וב-3 מועצות מקומיות; ופרוייקט הביוב הארצי ב-7 עיריות וב-3 מועצות מקומיות. ב-1975 הפעיל מבקר המדינה את הביקורת על המועצה הדתית ראשון לציון.

סיכומים על פעולות הביקורת ברשויות המקומיות ניתנים להלן בפרק "ביקורת המדינה ברשויות המקומיות" ובו גם רשימת הדו"חות שהוגשו במשך השנה. באותו פרק מובאים ממצאים, שלגביהם הובאו בדו"חות על הרשויות המקומיות קביעות עקרוניות, העשויות

מבחינה זו לשמש הנחייה לרשויות מקומיות אחרות, ובחלקן אף לגופים מבוקרים נוספים, בטיפולם בעניינים דומים.

בשנת 1975 נערכו פעולות ביקורת ב־75 איגודים, ובתקופה 1.2.1975 — 31.1.1976 הוגשו דו"חות ביקורת על 11 איגודים, ביניהם דו"חות ביקורת בעמידה, החברה הלאומית לשיכון עולים בישראל בע"מ; בחברה הממשלתית למדליות ומטבעות בע"מ; במכון הישראלי לנפט ולאנרגיה; ובקרן להשתלמות למהנדסים בע"מ.

בתקופה האמורה הפעיל מבקר המדינה את הביקורת על דיוניגות, חברה לסחר 1952 בע"מ; חברת שמנים בסיסיים חיפה בע"מ; החברה למימון תעשיות בע"מ; ועל קי. בי. ע. קבוצת בוני ערים בע"מ. כן הופעלה הביקורת על מספר חברות שהיו גופים מבוקרים, ושמעמדם שונה מבחינת חוק מבקר המדינה, עם הפיכתן לחברות בת של כימיקלים לישראל בע"מ.

סיכומים על פעולות הביקורת באיגודים ניתנים להלן בפרק "ביקורת המדינה באיגודים" ובו גם רשימת הדו"חות שהוגשו במשך השנה. באותו פרק גם מובאים ממצאים, שלגביהם הובאו דו"חות על האיגודים קביעות עקרוניות, העשויות מבחינה זו לשמש הנחייה לאיגודים אחרים, ובחלקם גם לגופים מבוקרים נוספים, בטיפולם בעניינים דומים.

בחודשים אפריל—יוני 1975 ערך משרד מבקר המדינה ביקורת על פי חוק מימון מפלגות, תשל"ג—1973 על חשבונות הסיעות לתקופה 1.2.1974 — 31.1.1975. תפקידו של מבקר המדינה לפי חוק זה הוא לבדוק אם מערכת החשבונות של המפלגות התנהלה בהתאם להנחיות שהוציא המבקר לעניין זה; אם הוצאותיהן היו בגבולות שנקבעו בחוק, ואם הן שמרו על האיסור לקבל תרומות מתאגידים בארץ.

ב־6 ביוני 1975 הגיש מבקר המדינה ליושב ראש הכנסת דין וחשבונות על תוצאות ביקורת חשבונותיהן של שש סיעות לתקופה הנסקרת, וב־4 ביולי 1975 — את הדינים והחשבונות על תוצאות הביקורת של חשבונות שאר עשר הסיעות לתקופה האמורה. במכתב לוואי ליושב ראש הכנסת סקר מבקר המדינה את מהלך הביקורת ותוצאותיה וקבע, שמרבית הסיעות ניהלו את חשבונותיהן בצורה נאותה ולא היה צורך בשום מקרה להימנע מלקבוע, שהחשבונות נוהלו בהתאם להנחיותיו.

מבקר המדינה ציין, שהחוק והביקורת שהתקיימה על פי הוראותיו, יש בהם משום תרומה לריסון הוצאותיהן של המפלגות בכיוון של מניעת תופעות בלתי רצויות, עם זאת עמד מבקר המדינה על כך שהביקורת, הנערכת על פי מימון מפלגות היא חלקית בלבד, ומשום כך משמעותה מוגבלת והצביע על הקשיים הקיימים ביישום הוראות החוק, הדורשים הסדרה על ידי המחוקק, באמצעות הוראות מפורשות בחוק.

מבקר המדינה הגיש ליושב ראש הכנסת וליושב ראש ועדת הכספים הצעה לתיקון החוק, המתייחסת לעניינים אלה. הצעה זו נדונה בוועדת הכספים אשר החליטה להקים ועדת משנה מיוחדת לדיון בנושא. ועדת המשנה ניגשה לדיון בהצעה האמורה ובהצעה נוספת בתחום זה, שהגיש אחד מחברי הכנסת.

נציבות תלונות הציבור

הדין וחשבון השנתי השלישי של נציב תלונות הציבור, שהונח על שולחן הכנסת ביום ה' בחשוון תשל"ה (21.10.1974), נדון בוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת בתקופה נובמבר 1974—מארכ 1975, וביום 19.3.1975 הניחה הוועדה על שולחן הכנסת את סיכומיה. והצעותיה לדיון וחשבון. הכנסת דנה בהם ואישרה אותם ביום 9 ביוני אותה שנה.

הדין וחשבון השנתי הרביעי של נציב תלונות הציבור הונח על שולחן הכנסת ביום ט"ו בחשוון תשל"ו (20.10.1975). דו"ח זה מסכם את פעולת הנציב ופעולתה של נציבות תלונות הציבור במשך שנת תשל"ה (17.9.1974 — 5.9.1975), היא השנה הרביעית לפעולת מבקר המדינה כנציב תלונות הציבור.

במבוא לדו"ח השנתי הרביעי עמד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור על כך, שניכרת התקדמות בהיערכות הגופים המבוקרים לשיתוף פעולה עם נציבות התלונות; הן בגופים אלה והן בנציבות מסתמנת החשה בקצב הבירורים. אולם, עם הרצון לציין כל התקדמות, האחריות הציבורית מחייבת להדגיש שוב ושוב, שעוד קיים צורך רב לעשות יותר לשיפור איכות חיינו, להתמיד ולהעמיק בשכלול המערכת החברתית, הכלכלית והמיני-הלית — כל זאת מטעמים של צדק ושל טובת המדינה גם יחד. הוועדה לענייני ביקורת המדינה החלה לדון בדו"ח זה בדצמבר 1975, ועד סוף ינואר 1976 קיימה שמונה ישיבות בדין וחשבון הרביעי של נציב תלונות הציבור.

שיתוף פעולה בין-לאומי

משרד מבקר המדינה המשיך לקחת חלק פעיל בפעולות הארגון הבין-לאומי של מוסדות ביקורת עליונים ("אינטוסאי").

1. בפברואר 1975 התקיימה בווינה הראשונה משתי פגישות עבודה של חברי הוועד המנהל של אינטוסאי, שהוקדשו לנושא יסוד ארגון אפריקני אזורי של מוסדות ביקורת עליונים. מטעם אינטוסאי השתתפו בפגישה מבקר המדינה של ספרד מר ס. פרננדס ויקטוריו, שהוא יושב ראש הארגון, מבקר המדינה של אוסטרליה ד"ר י. קנדוטש, שהוא המזכיר הכללי, ומבקר המדינה של ישראל. את מוסדות הביקורת של אפריקה יצגו מבקרי המדינה של חוף השנהב ושל קניה.

2. ביוני 1975 התקיימה באבידג'ן, בירת חוף השנהב, פגישת עבודה נוספת. השתתפו בה, מטעם אינטוסאי, מבקרי המדינה של ספרד, אוסטרליה וישראל; מטעם מוסדות הביקורת האפריקנים, מבקרי המדינה של חוף השנהב, טוגו, ניגריה, וקמרון; וכן המנהל הכללי של הקרן הגרמנית לפיתוח בין-לאומי, המסייעת בארגון ובמימון אירועי הדרכה של אינטוסאי. בפגישה הוחלט להקים תוך שנה ארגון אפריקני אזורי של מוסדות ביקורת עליונים, שמרכזו יהיה בקמרון. עם הקמתו, ייערך סמינר למבקרי המדינה של אפריקה.

3. בנובמבר 1975 השתתף מבקר המדינה במושב הוועד המנהל של אינטוסאי, אשר התקיים בלימה, בירת פרו. המושב נערך בעת ובעונה אחת עם הקונגרס הרביעי של מוסדות הביקורת העליונים שבאמריקה הלטינית. מבקר המדינה, כאורה הקונגרס, נאם באחת מישיבותיו.

4. במאי 1976 עומד להתקיים בברלין סמינר בין-אזורי לנושאי ביקורת המדינה. את הסמינר מארגן ארגון האומות המאוחדות, בשיתוף עם אינטוסאי ועם הקרן הגרמנית לפיתוח בין-לאומי. על ישראל הוטלה האחריות לניהול המדעי של הסמינר, ומשרד מבקר המדינה עוסק בהכנות הדרושות לכך.

5. בשנת 1975, כמו בשנים קודמות, פורסמו מספר מאמרים וידיעות מישראל ברבעון "כתב העת הבין-לאומי לביקורת המדינה", היוצא לאור מטעם אינטוסאי בשלוש מהדורות, בשפות האנגלית, הצרפתית והספרדית.